

ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΕΥΛΟΓΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ Ι. ΝΑΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ

Έτος Γ΄ - ΜΑΪΟΣ 2004 - Άριθ. Φύλλου 22

Άνθρωποι «Δούρειοι Ίπποι»

ΠΟΙΟΣ ΕΧΕΙ ΛΟΓΟΥΣ ΝΑ ΚΡΥΒΗ ΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑ ΤΟΥ;

Εράφτηκαν στο πρόσφατο παρελθόν πολλά για τις ταυτότητες και την αναγραφή σ' αυτές ή μη, του θρησκευματος.

Όλοι όσοι έγραψαν και μίλησαν για το θέμα ασχολήθηκαν σχεδόν αποκλειστικά με το να κατοχυρώσουν τα δικαιώματα της αναγραφής ή της αποσιωπήσεως στις ταυτότητες των επιμάχων στοιχείων, που κατά την καινοφανή διατύπωση αποτελούν «προσωπικά δεδομένα».

Κανείς, όμως, όσο τουλάχιστον γνωρίζω, δεν ασχολήθηκε με την πλευρά του θέματος, που αποκαλύπτεται με το ερώτημα: Ποιος έχει λόγους να κρύβη το θρησκευμά του;

Άξιζει, νομίζω, να ασχοληθούμε λίγο με αυτήν την παράμετρο, δεδομένου ότι το θέμα των ταυτοτή-

των ήλθε και πάλι πρόσφατα στην επικαιρότητα.

Άλήθεια, ποιός σήμερα, στην ελεύθερη Ελλάδα, στην Ελλάδα της ανοχής, της φιλοξενίας, της ανεξιθρησκείας, αισθάνεται την ανάγκη να κρύβη το θρησκευμά του ή τα πιστεύω του; Ποιος άραγε νοιώθει ανασφάλεια ή διώκεται για τις πεποιθήσεις του; Ποιος από τις όποιεσδήποτε θρησκευτικές ή ιδεολογικές μειονότητες διασύρεται ή διαπομπεύεται ή κακοποιείται σήμερα στη χώρα μας ώστε να έχει ανάγκη προστασίας από το κράτος με το να τηρούνται άπορητα τα πιστεύματά του;

Φυσικά, κανείς. Οποσδήποτε δέ, σε καμιά περίπτωση δεν κινδυνεύουν, αυτοί που ανήκουν σε κάθε λογής μειονότητα. Άντιθέτως, μάλιστα, αυτοί κατ' έξοχήν αντιμετωπίζονται με προνομιακή μετα-

χειρίση.

Τότε, ποιός είναι ο λόγος που επιτάσσει να μένουν απόρρητα τα στοιχεία εκείνα της ταυτότητός μας, που δείχνουν στους άλλους το ποιό είμαστε; Ο λόγος είναι απλός και μονοσήμαντος: Απλούστατα, γιατί έτσι μπορούν να κρύβονται εκείνοι που θέλουν να εξαπατήσουν τους άλλους! Μπορούν να κρύβονται εκείνοι που θέλουν να διαβρώσουν, να αλλοιώσουν, να νοθεύουν, να παραπλανήσουν τους ανθρώπους, γιατί γνωρίζουν πώς αν γίνη γνωστή ή ταυτότητά τους θα αποκαλυφθούν και οι διαβρωτικές προθέσεις τους.

Με την απόκρυψη εκείνων των στοιχείων της ταυτότητος, που δίνουν στους άλλους ανθρώπους τη δυνατότητα να αντιληφθούν ποιόν άνθρωπο έχουν απέναντί τους, ενισχύεται απ' ενός ή δειλία, επ' όσον ή νομοθεσία της αποκρύψεως καλλιεργεί προσωπικότητες με μειωμένο σθένος, που δεν αντέχουν να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες των πεποιθήσεών τους, απ' ετέρου δέ, ανοίγεται διάπλατα ο δρόμος σε όλους εκείνους τους απροσδιόριστους να κάνουν ελεύθερα τον προσηλυτισμό και τη διάβρωσή τους, βέβαιοι όντες ότι όχι μόνο δεν θα τους ενοχλήση κανείς άλλ' ότι έχουν και το νόμο με το μέρος τους, ώστε να μπορούν να καταγγέλλουν στα δικαστήρια όποιοιδήποτε ταλαίπωρο άνθρωπο θελήση να μάθη τι πιστεύουν για να προφυλάξη τον έαυτό τους απ' αυτούς!

Ζοῦμε, υποτίθεται, σ' ένα δημοκρατικό αιώνα και σε μιὰ ἄκρως δημοκρατική χώρα. Γιατί, λοιπόν, να ενισχύουμε πρακτικές που καλλιεργούν την ανανδρία, διδάσκοντας ἔμπρακτα με τὴ νομοθεσία μας τοὺς πολῖτες να γίνουν δειλοί, ἔντρομοι, ἀνθρωπάκια τοῦ χειρίστου εἴδους; Γιατί να ὑποχρεώνουμε τοὺς πολῖτες να μὴν ἔχουν τὸ θάρρος τῆς γνώμης τους καὶ τὴ δυνατότητα να ἀναμετρηθοῦν με τὰ ἀποτελέσματα τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἰδεολογικῶν ἐπιλογῶν τους;

Οἱ θρησκευτικὲς καὶ ἰδεολογικὲς μας ἐπιλογὲς κοστίζουν καὶ ἔτσι ἀποδεικνύεται καὶ ἡ ἀξία τους. Τὸ κόστος τῶν ἐπιλογῶν μας μαρτυρεῖ καὶ τὴ μαρτυρία του πρέπει να τὴν λαμβάνουμε σοβαρὰ ὑπ' ὄφει μας.

Δὲν μπορούμε να ὑποχρεώσουμε τοὺς ἀνθρώπους να ἐμπιστευθοῦν στὴ δουλειά τους ἢ στὴν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν τους ἔναν ἀπροσδιόριστο ἀνθρώπο, που δὲν προσφέρει καμμιά ἐγγύηση γιὰ τὸ ποιός εἶναι καὶ τὶ πιστεύει. Ὅταν δὲν ξέρεις τὶ πιστεύει ὁ ἄλλος πῶς θὰ τὸν ἐμπιστευθῆς; Πῶς μπορείς να πιστέψης σ' αὐτόν. Κι' ἂν δὲν ὑπάρχη ἐμπιστοσύνη μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, πῶς θὰ οἰκοδομηθοῦν οἱ σχέσεις τους καὶ ἡ κοινωνικὴ ζωὴ;

Ἀσφαλῶς, δὲν πιστεύουμε πῶς ἡ ταυτότητα θὰ μᾶς λύση ὅλα τὰ

προβλήματα επικοινωνίας μας με τους συνανθρώπους μας. Δεν είμαστε τόσο άφελεις. Ούτε καιγόμαστε τόσο πολύ. Θα τα βγάλουμε πέρα και χωρίς τα άναγκαία στοιχεία της ταυτότητάς μας. Έξ' άλλου οί αληθινοί χριστιανοί τα έβγαλαν πέρα με άσυγκρίτως δυσμενέστερες συνθήκες. Όστόσο δεν μπορούμε να μη διαμαρτυρηθούμε για την τόσο κραυγαλέα “δημοκρατική” ύποκρισία, πώς τάχα, δηλαδή, τὸ θρήσκευμα άπαλείφθηκε από τις ταυτότητες για να ...προστατευθουν οί μειονότητες!

Άς έχουν τὸ θάρρος να τὸ εἰποῦν καθαρά: Διαγράφουμε τὸ θρήσκευμα από τις ταυτότητες για να μπορούν οί κάθε λογῆς άπροσδιόριστοι να τρυπώνουν στην κοινωνική ζωή τῆς Ἑλλάδος και να παίζουνε άνενόχλητοι τὸ παιχνίδι τους, ἐφ' ὅσον ὁ καθένας τους, ὡς πρὸς τὰ φανερά στοιχεία τῆς ταυτότητός του θὰ εἶναι «ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν».

Άς τὸ εἰποῦν καθαρά: Μὲ τὴ διαγραφή τοῦ θρησκεύματος από τις ταυτότητες φέραμε ἓνα δωράκι στους Ἕλληνες, μιὰ αναβίωση τοῦ Δούρειου Ἴππου. Καθιερώσαμε τους άπροσδιόριστους, τους άνθρώπους «Δούρειους Ἴππους», πὸ ἄλλιῶς παρουσιάζονται, ἄλλα πρεσβεύουν και ἄλλοῦ στοχεύουν, για να μπορέσουμε να ξεκάνουμε κάθε τί, πὸ θὰ θυμίζη Χριστὸ σ' αὐτὸ τὸν τόπο.

Εἶναι γνωστὴ πιά ἡ τακτικὴ τῆς σύγχρονης «δημοκρατίας». Ἄλλα λέει και ἄλλα έννοεἶ. Ἄλλα φελλίζει και ἄλλοῦ στοχεύει. Μιλάει πολλές φορές και θεολογικά για να διαβρώση τὴν Ἐκκλησία! Ὅπως και στὸ θέμα τῆς ἀναμείξεως τῆς Ἐκκλησίας -κάποιες φορές- στὰ δημόσια πράγματα, ἡ «δημοκρατία» μας ἐξανίσταται και ἀντιλέγει πὸς ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἄλλη, πνευματικὴ ἀποστολή και δὲν πρέπει να ἔχη λόγο στὰ «ἐν τῷ λαῷ συμβαίνοντα»(!), ἐνῶ ἡ σκοπιμότητά της εἶναι προφανής: Θέλει να φιώση τὴν Ἐκκλησία με τὸ φίμωτρο τῆς πνευματικῆς τῆς ἀποστολῆς(!) γιατί φοβᾶται τὴν Ἐκκλησία και ξέρει πὸς, ὅταν μιλήη ἡ Ἐκκλησία, ἐπηρεάζονται πλήθη πολλὰ τοῦ λαοῦ. Ἄν δὲν καταλαβαίναμε τις ἀληθινές της προθέσεις, θὰ ἔπρεπε να πιστέψουμε πὸς ἡ «δημοκρατία» μας ένδιαφέρεται περισσότερο από τους κληρικούς για τὴν ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας μας! Για να τὸ πιστέψουμε, ὅμως, αὐτό, πρέπει να γίνουμε μικρὰ παιδάκια και να πιπιλᾶμε τὸ δάχτυλό μας!

Γι' αὐτὸ και στὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων ξέρουμε πολὺ καλά τις προθέσεις τῆς «δημοκρατία» μας. Θέλουν, σὺν τοῖς ἄλλοις, να πιστέψουμε πὸς οί Ὀρθόδοξοι χριστιανοί σ' αὐτὸ τὸν τόπο εἶναι, τελικά, μειοψηφία. Θέλουν να πιστέψουμε αὐτὸ πὸ ἐπιδιώκουν.

Αὐτὸ προκύπτει σιγά-σιγά με τὸ να μᾶς παρουσιάζουν τις κάθε λογῆς ἔθνοτήτες, πὸ ριζώνουν στην χώρα μας με σκοπὸ καθαρά τὸν προσηλυ-

Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ χωρὶς διαδοχὴ Πίστεως;

Η ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ ΚΑΙ ΤΟ “FILIOQUE”

Γιὰ τὸν χριστιανὸ ἢ θεογνωσίᾳ καὶ ἡ θεωρία εἶναι ἀποτέλεσμα ἀποκαλύψεως, καὶ μάλιστα σταδιακῆς, ἐπειδὴ μιὰ ξαφνικὴ ἀποκάλυψη θὰ ἦταν ὀλέθρια τόσο γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο ξεχωριστὰ ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα συνολικά. Ἄς θυμηθοῦμε, τὶ ἔπαθαν οἱ Ἀπόστολοι κατὰ τὴν Μεταμόρφωση ἢ οἱ στρατιῶτες - φύλακες μετὰ τὴν Ἀνάσταση.

Ἡ φανέρωση τοῦ Θεοῦ Λόγου ἔγινε σταδιακὰ μέχρι τὴν ἐνσάρκωσή του καὶ αὐτὴ μερικῶς, ὄχι ἐν δόξῃ καὶ λάμπῃ ἀλλὰ Ταπεινά, ἀφανῶς στὴν φάτνη καὶ κατόπιν περισσότερο στοὺς καλοπροαίρετους καὶ καθαρὸς ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ἀνθρώπους. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὴ φανέρωση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀπὸ τὴν κεκαλυμμένη παρουσία του στὴν ἐποχὴ τῆς Π. Διαθήκης φθάνουμε σταδιακὰ δι’ ἀποκαλύψεως στὴν ἐμφανῆ καὶ αἰσθητὴ παρουσία Του στὴν Καινὴ Διαθήκη καὶ ἰδιαίτερα μετὰ τὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου. Σὲ κάθε ἀποκάλυψη συμμετέχουν καὶ τὰ Τρία Πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ὅσο ἦταν ὁ σαρκωμένος Θεὸς Λόγος ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, ἦταν - ὅπως φαίνεται π.χ. στὰ Θεοφάνεια- ὅλη ἡ Ἁγία Τριάδα ἀνάμεσά τους. Μὲ τὸν σταυρικὸ θάνατο καὶ κυρίως μὲ τὴν Ἀνάληψη ἔπαψε ἡ αἰσθητή. Παρουσία τοῦ Θεοῦ Λόγου ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ ἄνθρωποι αἰσθάνονταν κατὰ κάποιον τρόπο ἀπαρηγόρητοι, ἐγκαταλελειμμένοι. Γι’ αὐτὸ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς κατέρχεται

τισμό, πὼς τάχα ἦσαν ἀπὸ αἰῶνες Ἕλληνες. Γιὰ μερικούς, μάλιστα, ἰσχυρίζονται πὼς κατοικοῦν στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα!

Καὶ σκεπτόμαστε, τώρα, ἐμεῖς οἱ ἀφελεῖς: Πῶς, ἀφοῦ ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα, τὸ πρῶτο Σύνταγμα τῆς ἐλεύθερης Ἑλλάδος διακηρύσσει πὼς **μόνο** ἐκεῖνοι «ποὺ πιστεύουν εἰς Χριστὸν εἰσιν Ἕλληνες»; Ποῦ βρίσκονταν τὸν καιρὸ ἐκεῖνο, ποῦ ξεκαθάρισε μὲ τόσο σαφῆ καὶ κατηγορηματικὸ τρόπο ἡ θρησκευτικὴ καὶ φυλετικὴ ταυτότητα τῶν Ἑλλήνων, γιὰ νὰ διαμαρτυρηθοῦν καὶ νὰ δηλώσουν καὶ αὐτοὶ τὴν Ἑλληνικὴ ταυτότητα καὶ παρουσία τους;

Μήπως, τελικά, ἂν συνεχίσουμε ἔτσι, θὰ χάσουμε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ τὰ μυαλά μας;

π. Β.Ε.Β.

κατὰ Θεία Οἰκονομία ὅλη ἡ ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στή γῆ, ἀπὸ τὴν ὁποία δέχθηκε τότε καὶ δέχεται καὶ σήμερα ὁ καθένας κατὰ τὸ μέτρο τῆς προετοιμασίας καὶ καθαρότητός του.

Τὴν ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στὸ πλήρωμά της, δέχθηκαν τότε στὸ ὑπερῶο ἐκεῖνο τῶν Ἱεροσολύμων οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι, μὲ τὸ χάρισμα τῆς Ἱερωσύνης.

Δὲν ἦταν οὔτε ἡ μόνη, οὔτε ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἔγιναν οἱ Ἀπόστολοι ἀποδέκτες τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ἀπόντος τοῦ Θεανθρώπου καὶ γι' αὐτὸ γινόταν μὲ τὸν πλέον αἰσθητὸ τρόπο καὶ σὲ πληρότητα, ἱκανὴ νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ κενὸ ποὺ ἄφησε ὁ Χριστὸς μὲ τὴν Ἀνάληψή Του. Κατόπιν αὐτὴ ἡ ἰδιαίτερα παροχὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μεταδίδεται ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων στοὺς διαδόχους τους, ἐπισκόπους, ἱερεῖς καὶ διακόνους.

Αὐτὴ εἶναι ἡ λεγομένη «Ἀποστολικὴ Διαδοχή», ἡ ὁποία ἐξασφαλίζει τὴν Ἐκκλησία, ὡς σῶμα Χριστοῦ, καὶ τὰ μέλη της σὲ ἐνότητα.

Τὴ στιγμὴ ποὺ ἀποκόπτονται κάποια μέλη, λόγῳ ψευδοῦς διδασκαλίας, ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐνότητα, ἢ ἀπομακρύνονται οἰκειοθελῶς ἀπὸ αὐτήν, δηλαδὴ στὴν περίπτωση αἰρέσεως ἢ σχίσματος, κατ' ἀκρίβειαν παύει τότε αὐτὴ ἡ Ἀποστολικὴ διαδοχή.

Οἱ πλέον γνωστὲς περιπτώσεις, ποὺ ὑπάρχουν καὶ σήμερα, εἶναι οἱ ἀντιχαλκηδόνιοι χριστιανοί, οἱ ρωμαιοκαθολικοί, καὶ κατ' ἐπέκτασιν οἱ προτεστάντες, καθὼς καὶ οἱ παλααιοημερολογῖτες. Ἡ μεγαλύτερη ἐνιαία ομάδα εἶναι ἀναμφίβολα οἱ ρωμαιοκαθολικοί. Ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία ἀφήνει πάντοτε περιθώρια ἐπιστροφῆς καὶ ἔχει πάντα τὴν ἐλπίδα ἐπανένωσης τῶν διίσταμένων, δὲν ἐφαρμόζει πάντοτε τὴν ἀκρίβεια, ἀλλὰ γνωρίζει καὶ τὴν οἰκονομία.

Αὐτὸ σημαίνει στὴν προκειμένη περίπτωση ὅτι δὲν θεωρεῖ τοὺς κληρικοὺς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀπόλυτα λαϊκοὺς καὶ γι' αὐτὸ ἀποφεύγει τὴν ἐκλογή καὶ τοποθέτηση ἐνὸς ἐπισκόπου Ρώμης παράλληλα μὲ τὸν Πάπα! Πρόκειται ἐν τούτοις γιὰ ἄκρα οἰκονομία, ἡ ὁποία, ὅπως φαίνεται, δὲν θὰ καρποφορήσῃ λόγῳ τῶν τεράστιων διαφορῶν χριστιανικοῦ βιώματος μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Δὲν εἶναι τόσο τὸ γνωστὸ «filioque» τὸ ὁποῖο ἐμποδίζει τὴν ἐνότητα, ὅσο ἡ στάση τὴν ὁποία κρατεῖ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία. Δὲν κάθεται νὰ συζητήσῃ τὰ θέματα στὰ ὁποῖα ὑπάρχουν διαφορές, ἀλλὰ δείχνει μιὰ ἐξαιρετικὴ προθυμία νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τὴν ὅποια ἐπίμαχη διδασκαλία, ἡ ὁποία στὴν πράξη δὲν προσφέρει τίποτε, παραπλανῶντας ἔτσι καὶ τὰ δικά της μέλη καὶ τοὺς ἄλλους.

Μέρος αὐτῆς τῆς τακτικῆς εἶναι π.χ. τὸ νὰ μὴν χρησιμοποιοῦν στὴν λειτουργικὴ τους πράξη τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως μὲ τὴν αἰρετικὴ προσθήκη τοῦ «filioque», ὅτι δηλαδὴ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται

Ἄλφάβητο ἐπικοινωνίας

Μιλᾶμε πολὺ στὰ παιδιά ἀλλὰ δὲν τὰ ἀκοῦμε

Στὴν ἐποχὴ μας ἔχουν γραφτεῖ πολλὰ βιβλία σχετικὰ μὲ τὴν ψυχολογία τῶν παιδιῶν. Ἴσως πρὸ πολλὰ ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐποχὴ. Βιβλία ποὺ προσπαθοῦν νὰ ἐξηγήσουν στοὺς γονεῖς πῶς σκέφτονται τὰ παιδιά, βιβλία μὲ ὁδηγίες γιὰ τὸ πῶς πρέπει νὰ τὰ προσεγγίζουν, ἐγχειρίδια γιὰ δασκάλους καὶ παιδαγωγούς. Ἀκόμα, κυκλοφορεῖ πλῆθος περιοδικῶν ποὺ ἀφοροῦν στὰ παιδιά καὶ ἀπευθύνονται στοὺς γονεῖς. Καὶ ὅμως, τὰ παιδιά δὲν εἶναι πρὸ εὐτυχισμένα ἀπὸ τὶς προηγούμενες γενιές, ὅπως θὰ περίμενε κανεὶς. Θὰ ἔλεγα ὅτι ἰσχύει μᾶλλον τὸ ἀντίθετο. Φαίνεται πῶς ὅσο πρὸ πολὺ ἀσχολοῦνται οἱ ἐνήλικοι μαζί τους στὴν θεωρία, τόσο ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τῶν παιδιῶν! Γιατὶ ἄραγε χρειαζόμαστε σήμερα τόση θεωρία; Μήπως εἶναι τὰ παιδιά ἓνα νέο εἶδος πλασμάτων ποὺ ἐμφανίστηκε στὶς μέρες μας καὶ δὲν ξέρουμε πῶς σκέπτονται καὶ πῶς λειτουργοῦν; Ἐμεῖς δὲν εἴμαστε ποτέ στὴν θέση τους;

Ἡ πραγματικότητα εἶναι πολὺ πρὸ ἀπλῆ: Τὰ παιδιά ἀπὸ μόνα τους, εἶναι ἔτοιμα νὰ ἐκδηλωθοῦν καὶ νὰ ποῦν ὅλα ὅσα τὰ ἀπασχολοῦν. Θέλουν νὰ ἐκφραστοῦν, θέλουν νὰ ἀκουστοῦν, θέλουν νὰ δείξει κάποιος ἐνδιαφέρον γι' αὐτά. Καὶ ὅταν δείξει κανεὶς ὅτι ἀσχολεῖται λίγο μαζί τους, εἶναι ἔτοιμα νὰ ἀνοίξουν τὴν καρδιά τους. Ἀρκεῖ νὰ αἰσθανθοῦν ἐμπιστοσύνη καὶ ἀσφάλεια. Νὰ νιώσουν ὅτι αὐτὸς ποὺ τὰ πλησιάζει, θέλει πραγματικὰ νὰ τὰ γνωρίσει καὶ νὰ τὰ βοηθήσει.

Ἔχουν ἀνάγκη νὰ ἐμπιστευτοῦν κάποιον καὶ νὰ «παραδοθοῦν» σ' αὐτόν.

ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, ἀλλὰ χρησιμοποιοῦν τὸ πρὸ σύντομο “Ἀποστολικὸ Σύμβολο Πίστεως» χωρὶς αὐτὴ τὴν προσθήκη, παρουσιάζοντάς το μάλιστα ἔτσι καὶ σὲ ἔντυπες ἐκδόσεις ποὺ προορίζονται γιὰ ὀρθόδοξες χῶρες. Ἀπὸ 'κεῖ καὶ πέρα τὶ νὰ συζητᾶς, ἀφοῦ ἀπὸ αὐτὴ τὴν πρακτικὴ συμπεραίνουμε ὅτι τὸ «filioque» εἶναι ἡ πρόφαση τοῦ σχίσματος καὶ ὄχι ἡ οὐσία.

Στὴν ἴδια στρατηγικὴ ἐντάσσεται καὶ τὸ φαινόμενο τῆς Οὐνίας, ποὺ στοχεύει στὸν προσηλυτισμὸ ἀνυποψίαστων Ὀρθοδόξων, ἰδιαίτέρως στὶς πρῶν ἑσσιαλιστικὲς χῶρες τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης.

Ἄν δὲν ἀλλάξουν αὐτὲς οἱ τακτικὲς, καὶ ἂν δὲν ὑπάρξῃ μιὰ βαθύτερη καὶ εἰλικρινὴς διάθεση γιὰ γνωριμία μὲ τὴν Ὀρθοδοξία ἐκ μέρους τοῦ δυτικοῦ ἀνθρώπου, δὲν ἔχουμε νὰ περιμένουμε τίποτα ἀπὸ τὸν γνωστὸ καὶ περιβόητο “Διάλογο”!

Διάκονος Γεώργιος Χάας

Τὸ κάθε παιδί εἶναι ἕνας ὁλόκληρος κόσμος. Τὸ λάθος ποῦ κάνουμε συχνὰ οἱ ἐνήλικες, εἴτε εἴμαστε γονεῖς, εἴτε δάσκαλοι, εἴτε παιδαγωγοὶ εἶναι ὅτι ἐρμηνεύουμε τὰ παιδιά σύμφωνα μὲ τὰ δικά μας κριτήρια, μὲ τὸν δικό μας χαρακτήρα, χωρὶς νὰ τὰ ἀκοῦμε. Νομίζουμε ὅτι ξέρουμε τὸ χαρακτήρα τους, τὸ τί θέλουν, ἐνῶ στὴν οὐσία βλέπουμε μόνο ὅ,τι θέλουμε νὰ δοῦμε. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ στάση μερικῶν γονέων (γιὰ νὰ μὴν πῶ τῶν περισσότερων) ὅταν ρωτᾶει κανεὶς κάτι τὰ παιδιά τους ἐνῶ βρίσκονται οἱ ἴδιοι μπροστά, σπεύδουν νὰ ἀπαντήσουν αὐτοὶ πρῶτοι ἢ βοηθοῦν τὰ παιδιά τους στὸ τί νὰ ἀπαντήσουν!

Τὰ παιδιά χρειάζονται ἐνθάρρυνση γιὰ νὰ ξεδιπλώσουν τὸν ἑαυτό τους. Δὲν θέλουν νὰ κατευθύνονται ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Θέλουν νὰ αἰσθάνονται κάποιον δίπλα τους, κάποιον ποῦ ἡ γνώμη του μετράει, νὰ συζητοῦν, καὶ κυρίως νὰ παίρνουν τεκμηριωμένες ἀπαντήσεις σὲ κάθε θέμα ποῦ τὰ ἀπασχολεῖ. Καὶ ὅταν κερδίσουμε τὴν ἐμπιστοσύνη τους, ἀκοῦνε ὅ,τι κι ἂν τοὺς ποῦμε, ἀκόμα καὶ σὲ θέματα ποῦ μέχρι τώρα δὲν ἤθελαν κἂν νὰ τὰ συζητήσουν.

Μὲ τὴν στάση ποῦ κρατᾶμε, ὅμως, ἐμεῖς οἱ ἐνήλικες, ἀντὶ νὰ βοηθοῦμε τὰ παιδιά νὰ ἐκφραστοῦν, τὰ κάνουμε νὰ αἰσθάνονται ὅτι κατευθύνονται ἀπὸ τοὺς μεγάλους καὶ μάλιστα μὲ αὐταρχικό, πολλές φορές, τρόπο. Νομίζουν ὅτι οἱ ἐνήλικες κινοῦνται σὲ ἄλλο μῆκος κύματος καὶ τὸ μόνο ποῦ ἀπαιτοῦν ἀπὸ αὐτὰ εἶναι νὰ κάνουν ὅ,τι τοὺς λένε, ἐπειδὴ ἔτσι τοὺς λένε. Δὲν ἐνθαρρύνονται νὰ ἐκδηλώσουν τὸ χαρακτήρα τους καὶ τὴν προσωπικότητά τους καὶ γι' αὐτὸ κλείνονται στὸν ἑαυτό τους καὶ στρέφονται μόνο πρὸς τοὺς συνομηλίκους τους, ψάχνοντας νὰ βροῦν συμπαράσταση. Συζητοῦν καὶ προσπαθοῦν νὰ λύσουν τὰ προβλήματά τους μόνο μὲ τὴν βοήθεια τῶν συμμαθητῶν καὶ φίλων. Σήμερα καταλαβαίνουν τὰ παιδιά καλύτερα οἱ φίλοι τους παρὰ οἱ γονεῖς τους καὶ ἄς μὴν διαβάζουν εἰδικὰ βιβλία καὶ περιοδικά!

Ὅταν εἶναι κανεὶς μικρὸς ἀναρωτιέται πῶς θὰ εἶναι ὅταν μεγαλώσει. Εἶναι κάτι ἄγνωστο γι' αὐτόν. Μόλις μεγαλώσει, ὅμως, γιατί ξεχνάει πῶς ἦταν, ὅταν ἦταν μικρός; Γιατί ξεχνάει τί ἤθελε, τί σκεφτόταν, πῶς ἔβλεπε τοὺς ἐνήλικες; Ἄν δὲν ξεχνοῦσε, θὰ ἦταν πρὸ εὐκολο νὰ καταλάβει τὰ παιδιά. Γιατί ὑπῆρξε κι ἐκεῖνος κάποτε παιδί. Κι ὅμως, ὡς ἐνήλικος, ὅταν συναναστρέφεται ἄλλα παιδιά ἢ ἀκόμα περισσότερο, ὅταν ἀποκτᾶ δικά του, προβληματίζεται: «τὸ παιδί μου, αὐτὸς ὁ ἄγνωστος!» Αὐτὸς εἶναι, νομίζω, προβληματισμὸς τῆς ἐποχῆς μας. Δὲν ὑπῆρχε στὸ παρελθόν. Τουλάχιστον ὄχι τόσο ἔντονα, ὅσο τίθεται τὶς τελευταῖες δεκαετίες. Καὶ ὅπως φαίνεται, ἀντὶ νὰ ξεκαθαρίζουν τὰ πράγματα, περιπλέκονται πρὸ πολύ.

Τὰ παιδιά μεγαλώνουν μόνα τους, ἄγνωστα μέσα σὲ ἀγνώστους, μὴ ἔχοντας ἐφόδια γιὰ νὰ σταθοῦν στὰ πόδια τους καὶ βέβαια οὔτε συζήτηση γιὰ προϋποθέσεις ὥστε νὰ ἔχουν τὸ κουράγιο νὰ ἀναθρέψουν τὴν ἐπόμενη γενιά τους.

Μαρίνα Διαμαντῆ

Μνήμη Κωνσταντίνου Παλαιολόγου

Ο ΤΡΑΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΙΩΔΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ

Απορροφημένοι από την καθημερινή μας ζωή, άγχωμένοι με το πώς θα τα βγάλουμε πέρα με τη μέρα που έχουμε μπροστά μας -ή όποια συνήθως έχει λιγώτερες ώρες απ' όσες θα θέλαμε να είχε- καταλήγουμε στο τέλος να σκεφτόμαστε και να συμπεριφερόμαστε λες κι ο κόσμος άρχισε με μās και θα τελειώσει με μās.

Πόσες στιγμές αφιερώνει ο καθένας μας να καθήσει να σκεφτεί ότι υπήρχαν ανοίξεις που έμεις δεν τις γνωρίσαμε, όπως θα υπάρξουν και άλλες από τις όποιες έμεις θα λείπουμε; Πόσες φορές αφήνουμε το νοῦ μας να ξεφύγει από τις γκρίνιες μας και τις μιζέριες μας κι απ' όλα όσα νομίζουμε ότι μās φταίνε κι ότι μās λείπουν, και να γυρίσει πίσω, στις ζωές κάποιων ανθρώπων που έζησαν σε πραγματικά δύσκολες και κοσμογονικές εποχές, κι όμως άντεξαν και τα έβγαλαν πέρα, αντίθετα από έμās που, χωρίς να έχουμε ουσιαστικά προβλήματα -έκτός από εκείνα που δημιουργούμε οί ίδιοι στους έαυτούς μας- ψάχνουμε διαρκώς άφορμές για να μεμψιμοιρούμε.

Έλατε λοιπόν να κάνουμε μαζί ένα ταξίδι πίσω στο χρόνο, και να πάμε σ' ένα Μάιο σαν κι αυτόν που ζούμε τώρα, αλλά ταυτόχρονα και τελείως διαφορετικό από το δικό μας. Έκείνος ο Μάιος δεν έφερε την άνοιξη, αλλά το χειμώνα. Ένα δύσκολο, ζοφερό, μακρόχρονο χειμώνα.

Έκείνη την άνοιξη χάθηκε μια ολόκληρη πόλη -μοναδικό φαινόμενο στην ιστορία του κόσμου- χάθηκε Η Πόλη, ή Βασιλὶς τῶν πόλεων, ή Επάλοφος, «το καύχημα τῶν ὑπὸ τὴν ἡλίου ἀνατολήν».

Έκείνη την άνοιξη, μαζί της, χάθηκε κι ή περηφάνειά μας, ή αὐτογνωσία μας, ο ρόλος που παίζουμε στην ζωή του κόσμου. Από τότε ψάχνουμε να βρούμε ζανά ποιοι άκριβῶς εἴμαστε και τί πρέπει να κάνουμε. Από εκείνη την άνοιξη παραπαίουμε, άβέβαιοι και μπερδεμένοι, και ρωτῶμε σ' Ανατολή και Δύση πῶς να προσδιοριστοῦμε. Κι ἄς εἴμαστε έμεις που βοηθήσαμε τους λαούς τῆς Ἀνατολῆς και τῆς Δύσης και του Βορρά, να ανακαλύψουν και να διαμορφώσουν και να αξιοποιήσουν το χαρακτήρα τους.

Έκείνη την άνοιξη οί άγροί και τα λειβάδια και τα βουνά δεν πρόλαβαν να ανθίσουν. Τα δέντρα μαδήθηκαν και κόπηκαν και το χορτάρι και τα λουλούδια ποδοπατήθηκαν κάτω από τα πόδια τῶν χιλιάδων στρατιωτῶν τῆς μεγαλύτερης στρατιᾶς που είχε μέχρι τότε δεῖ ο κόσμος, που ξεκίνησαν άποφασισμένοι να

τὴν πάρχουν τὴν Πόλη, τὴν πεντάμορφη, τὴν ἐπίφοβη, ἀκόμα καὶ τώρα πού εἶχε μείνει ἡ σκιά τοῦ παλιού ἑαυτοῦ τῆς.

Ἐκεῖνη τὴν ἀνοιξη, τὰ χιλιάδες πουλιὰ πού κάθε ἀνοιξη χρησιμοποιοῦσαν τὴ Βασιλεύουσα γιὰ σταθμὸ στὸ δρόμο τους πρὸς τὸ Βορρά γεμίζοντας ζωὴ καὶ κίνηση τὸν οὐρανὸ τῆς, δὲν φάνηκαν, τρομαγμένα ἀπὸ τοὺς ἤχους τοῦ πολέμου καὶ τὴ σκληρότητα τῶν ἀνθρώπων. Οἱ πελαργοὶ καὶ τὰ χελιδόνια δὲν γύρισαν στὶς φωλιές τους. Τὰ ποτάμια κι οἱ λίμνες ἔμειναν ἔρημα καὶ σιωπηλά. Τὰ ἀηδόνια ἔπαψαν νὰ τραγουδᾶνε στὸν τόπο πού οἱ γλυκές, ἀρωματισμένες νύχτες στοίχειωναν ἀπ' τὶς ἰαχές τοῦ πολέμου καὶ τὸ βρόντο τῶν κανονιῶν.

Εἶναι εὐκόλο νὰ καθόμαστε στὴν ἀσφάλεια καὶ τὴν ἀνεση τοῦ γραφείου μας καὶ νὰ γράφουμε βαρύγδουπα συγγράμματα γιὰ αἷτια καὶ ἀφορμές, νὰ κρίνουμε καὶ νὰ ἀποφθεγγόμαστε σὰν παντογνώστες, πρόχειρα καὶ ἐπιπόλαια, ἐμεῖς, πού δὲν γνωρίσαμε τὸν τρόπο τῆς νύχτας πού δὲν εἶχε ξημέρωμα.

Ἐμεῖς πού δὲν φανταζόμαστε κ' ἂν τί θὰ πεῖ νὰ ζαρώνεις τρομαγμένος, ἀκούγοντας τὸ τεράστιο κανόνι νὰ γκρεμίζει πέτρα πέτρα τὰ πανέμορφα καὶ παντοδύναμα τείχη πού εἶναι ἡ μόνη σου προστασία κι ἡ μόνη σου ἀσφάλεια.

Ἐμεῖς πού δὲν ἀκούσαμε ποτὲ τὰ βάρβαρα, οὐρλιαχτὰ τοῦ φανατισμένου ἀσκεριοῦ πού δὲν λογάριαζε τίποτα, τρομοκρατημένο ἀπ' τὶς ἀπειλές τῶν αἰμοχαρῶν ἀρχηγῶν του, ἀφιονισμένο ἀπ' τὶς ὑποσχέσεις, μεθυσμένο ἀπ' τὰ ρυθμικὰ τύμπανα καὶ τοὺς ζουρνάδες καὶ τὰ βούκινα πού δὲν

ἔπαυαν νὰ τοὺς ζυπνοῦν τὸ μῖσος, τὴ δίψα γιὰ πόλεμο, τὴ λαχτάρια νὰ σκορπίσουν τὸ θάνατο καὶ τὴν καταστροφή.

Ἐμεῖς πού δὲν ξέρομε τί θὰ πεῖ νὰ διαλέγεις νὰ θάψεις κάτω ἀπ' τὰ ἐρείπια τοῦ κόσμου σου καὶ τὸν ἑαυτό σου καὶ τὰ παιδιὰ σου καὶ τὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν σου, διαγράφοντας ἔτσι ὅλη σου τὴ γενεὰ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς, παρὰ νὰ τοὺς παραδώσεις στὸν κόσμο πού ἔρχεται.

Ἐμεῖς πού δὲν γνωρίσαμε ποτέ μας τὴν ἀπόγνωση καὶ τὴ δύναμη πού πηγάζει

ἀπ' αὐτήν...

Παραμερίζοντας ὅμως ὅλα αὐτὰ τὰ γεγονότα, ὅσο συγκλονιστικά καὶ φοβερὰ κι ἂν εἶναι, θὰ ἤθελα νὰ γνωρίσουμε καλύτερα ἕναν ἄνθρωπο, γιατί σὴν ζωὴ τῶν ἀνθρώπων εἶναι πού φαίνεται ἡ τραγικότητα τῶν καιρῶν. Ἐναν ἄνθρωπο πού ἔγινε βασιλιάς σ' ἕνα βασίλειο χωρὶς καμμιὰ χαρὰ, καμμιὰ τιμὴ, καμμιὰ ἀπόλαυση, σ' ἕνα βασίλειο τῆς καταστροφῆς καὶ τοῦ θανάτου. Ἐναν ἄνθρωπο πού, ἀπ' τὸν καιρὸ πού κατάλαβε τὸν ἑαυτό του, ἔβλεπε παντοῦ μπροστά του μοναχὰ ἀδιέξοδα καὶ ἀπόγνωση. Ἀδιέξοδα πού δὲν τὰ δημιούργησε ὁ ἴδιος, ἀλλὰ ἔπρεπε νὰ τὰ ἀντιμετωπίσει. Προβλήματα παλιὰ καὶ παραμελημένα, σὰν πληγὲς ἀφρόντιστες πού σιγά-σιγά σαπίζουν, ὀδηγῶντας σ' ἕναν ἀργὸ καὶ ἐπώδυνο θάνατο. Πληγὲς πού τὶς παραμέλησαν ἄνθρωποι πολλὰ χρόνια προτοῦ ἐκεῖνος γεννηθεῖ, ἀλλὰ πού ὅλοι ἀπαιτοῦσαν ἀπ' αὐτὸν νὰ τὶς θεραπεύσει καὶ τὸν κατηγοροῦσαν ὅταν δὲν τὸ πετύχαινε. Ἐναν ἄνθρωπο πού γεννήθηκε γιὰ νὰ γράψει ἕνα Τέλος πού νὰ εἶναι ἀντάξιο τῆς Ἀρχῆς.

Ὅ,τι εἶχε, τὸ ἀπέκτησε μὲ κόπο καὶ αἷμα καὶ πόλεμο. Ὁ πόλεμος ἦταν, ἀπὸ τότε πού κατάλαβε τὸν ἑαυτό του, ὁ τρόπος τῆς ζωῆς του, ὄχι γιατί τὸν διάλεξε, ἀλλὰ γιατί δὲν μπορούσε νὰ κάνει ἄλλιῶς. Ἡ ζεκούραση, λέξη ἄγνωστη γι' αὐτὸν.

Ὅ,τι ἀγάπησε, τὸ ἔχασε. Κι ὄ,τι δὲν ἔχασε τοῦ τὸ πῆραν. Τὰ ἴδια του τὰ ἀδέλφια κοίταζαν τὴν ἀπ' τὰ κάστρα του καὶ τὶς πόλεις του τοὺς ἄρεσε γιὰ νὰ τοῦ τὸ πάρουν. Κι ἐκεῖνος τοὺς τὸ ἔδινε. Καὶ τὸ θρόνο του ἤθελαν νὰ τοῦ πάρουν, καὶ θὰ τοὺς τὸν ἔδινε κι αὐτὸν, ἂν δὲν ἐπενέβαινε ἡ μητέρα του κι ὁ Πατριάρχης πού ἔβαλαν τὰ πράγματα σὴν θέση τους.

Κι ὅμως, μὲ μιὰ τέτοια ζωὴ, δὲν λιγοψύχησε. Δὲν κουράστηκε. Δὲν λιποτάχτηκε. Δὲν ἀπελπίστηκε. Ποτέ. Ἀκόμα καὶ σὸ τέλος, ὅταν ὅλος ὁ κόσμος του σωριαζόταν ἐρείπια γύρω του, ἐκεῖ σὴν Πύλῃ τοῦ Ἁγίου Ρωμανοῦ, ἡ τελευταία του κραυγὴ: «δὲν ὑπάρχει ἕνας χριστιανὸς νὰ μοῦ πάρει τὸ κεφάλι», δὲν ἦταν κραυγὴ ἀπελπίστας. Ἦταν ἡ ψυχραιμὴ ἐπιλογὴ τοῦ θανάτου ἀπὸ μιὰ ζωὴ σ' ἕνα κόσμο ὅπου, ὅσα ἔζησε, πίστεψε καὶ δίδαξε ἡ αὐτοκρατορία του μὲ τὰ χίλια χρόνια τῆς ζωῆς της, δὲν θὰ ὑπῆρχαν πιά. Σὰν ὅλα τὰ σπάνια κι εὐγενικὰ πλάσματα, προτίμησε τὸ θάνατο ἀπ' τὴ ζωὴ σ' ἕνα κόσμο πού δὲν θὰ ἦταν ὁ κόσμος του. Δὲν ξέρω ποῖο χέρι ἦταν αὐτὸ πού τὸν ἐλέησε καὶ τοῦ πῆρε τελικὰ τὸ κεφάλι, ἀλλὰ ὅποιο καὶ νὰ ἦταν, ἂς εἶναι εὐλογημένο γι' αὐτὸ τὸ τελευταῖο μεγάλο δῶρο σ' ἕναν ἀπ' τοὺς τελευταίους μεγάλους ἀνθρώπους!

Πεντακόσια πενήντα χρόνια εἶναι πολλὰ γιὰ τὸν ἀνθρώπινο χρόνο. Ὅσο κι ἂν ὁ κόσμος συγκλονίστηκε τότε, ὁ ἀπόηχος τοῦ θρήνου τῆς ἀπώλειάς μας ἔχει νὰ καλύψει μεγάλη ἀπόσταση. Καὶ -δυστυχῶς- ἡ μνήμη μας εἶναι πολὺ μικρὴ. Ὅμως, ἕνας ἄνθρωπος χωρὶς μνήμη, εἶναι ἕνας ἄνθρωπος τραγικός, χαμένος. Κι ἕνας λαὸς χωρὶς μνήμη εἶναι σίγουρο ὅτι δὲν ἔχει κανένα μέλλον.

N.B.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Πρὶν ἀπὸ ἓνα μῆνα στὸ Ἰνστιτοῦτο Πληροφορικῆς & Τηλεπικοινωνιῶν, τοῦ Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος» διοργανώθηκε ἓνα σεμινάριο κατάρτισης μὲ θέμα τὴν «Ἐξόρυξη Γνώσης ἀπὸ Δεδομένα». Ὁ τίτλος καὶ μόνον τοῦ σεμιναρίου φανερώνει ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ ἄνθρωπος στὴν σύγχρονη ἐποχὴ καὶ πραγματικότητα.

Στὰ παλιὰ τὰ χρόνια, ὅπου ἡ τεχνολογία δὲν εἶχε τὴν σημερινὴ ἀνάπτυξη, δὲν ὑπῆρχε πληροφορία μὲ τὴν ἔννοια ποὺ τὴν γνωρίζουμε σήμερα. Τὰ νέα καὶ οἱ εἰδήσεις ἔπρεπε νὰ ταξιδέψουν ἀρκετὸ καιρὸ στὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς καὶ ἔτσι ἡ γνώση δὲν εἶχε τοὺς τωρινούς ξέφρενους ρυθμούς.

Σήμερα στὸν 21^ο αἰῶνα ἡ ἀνθισση καὶ ἐξάπλωση ἀφ' ἑνὸς τοῦ διαδικτύου (Internet) καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀλματώδης πρόοδος τῶν τηλεπικοινωνιῶν ἔχουν ἐκμηδενίσει ἀποστάσεις, ἔχουν ἐλαχιστοποιήσει τὸν χρόνον διάδοσης πληροφοριῶν καὶ παράλληλα ἔχουν αὐξήσει δραματικὰ τὴν ὑπολογιστικὴ ἰσχύ ποὺ ἀπαιτεῖται στὸ νὰ διαχειριστεῖ κανεὶς τὸν ὄγκον αὐτῆς τῆς πληροφορίας. Ἔτσι λοιπὸν σήμερα εἶναι πολὺ εὐκόλον στὸν καθένα νὰ ἀναζητήσει πληροφορίες περὶ παντὸς ἐπισητοῦ ἀρκεῖ νὰ ἔχει ἓναν ὑπολογιστὴ μὲ πρόσβαση στὸ διαδίκτυο.

Αὐτὸ φαινομενικὰ μπορεῖ νὰ δείχνει ὅτι ἀπλουστεύει τὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, στὴν πραγματικότητα ὅμως τὰ πράγματα περιπλέκονται. Ὁ ὄγκος τῆς πληροφορίας ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι πλέον χαωτικὸς προέρχεται ἀνεξέλεγκτα ἀπὸ «ἄπειρες» πηγές. Τὰ προβλήματα λοιπὸν ποὺ προκύπτουν εἶναι πρῶτον ὁ διαχωρισμὸς τῆς προέλευσης τῆς πληροφορίας καὶ κατ' ἐπέκταση τὸ ἂν αὐτὴ εἶναι ἀληθινὴ ἢ ὄχι καὶ κατὰ δεύτερον ὅτι ὁ ἀνθρώπινος ἐγκέφαλος δὲν εἶναι πλασμένος γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἀντεπεξέλθει στὴν ἐπεξεργασία τέτοιου ὄγκου δεδομένων. Αὐτὸ λοιπὸν στὸ ὅποῖο καταλήγει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἔχει, εἶναι πληροφορία τὴν ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ ἐλέγξει ὅσον ἀφορᾷ στὴν προέλευσή της καὶ κυρίως δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀξιοποιήσει λόγω τοῦ μεγέθους της. Λέγοντας ἀξιοποίηση τῆς πληροφορίας ἐννοοῦμε τὴν ἀπόκτηση γνώσης ἢ ὁποία προκύπτει ἀπὸ τὴν ἐπεξεργασία τῶν δεδομένων ποὺ λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ φιλτράρισμά τους μέσα ἀπὸ τὴν λογικὴ καὶ τὴν κρίση του. Τί πρέπει ὅμως νὰ γίνει ὅταν, λόγω τοῦ ὄγκου τῶν δεδομένων, ἀπαιτοῦνται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον δύο ζωές ὥστε νὰ μπορέσει νὰ τὰ ἐπεξεργαστεῖ;

Εὐλόγη λοιπὸν εἶναι ἡ σύγκριση μὲ τὸν σκοταδισμό ποὺ ἐπικρατοῦσε μέσω τῆς δυτικῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας στὰ χρόνια τοῦ μεσαίωνα. Τότε ἡ γνώση ἦταν κρυμμένη ἀπὸ τὸ εὐρὺ κοινόν, σήμερα εἶναι καὶ πάλι ἀπρόσιτη λόγω τοῦ ὑπερβολικοῦ ὄγκου τῆς ἀλλὰ καὶ κατὰ κάποιον τρόπο κατευθυνόμενη καὶ ἐν τέλει ἐλεγχόμενη.

Τελικὰ ὁ ἄνθρωπος σὲ πολλές περιπτώσεις προσπαθῶντας νὰ «καλυτερεύσει» τὴν ζωὴ του, περνάει τὰ ὄριά του καὶ τελικὰ καταλήγει στὴν καλύτερη περίπτωση σὲ μία προγενέστερη κατάστασή του μὲ ἄλλη μορφή ἢ στὴν χειρότερη σὲ μία κατάσταση, τὴν ὁποία δὲν μπορεῖ καν νὰ ἐλέγξει.

Μανώλης Πυλαρινός

Στὴν ἐπέτειο τῶν ἐγκαινίων τῆς Ἐκκλησίας μας

ΤΙΜΗ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΜΑΣ

Τὴν ἘΚυριακὴ τῶν Νηστειῶν λίγο πρὶν τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας, μὲ χαρὰ πληροφορηθήκαμε ἀπὸ τὸν προϊστάμενο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ μας πρωτοπρεσβύτερο π. Βασίλειο Βολουδάκη ὅτι ἡ Κυριακὴ αὕτη τοῦ χρόνου συμπίπτει μὲ τὴν ἐπέτειο τῶν ἐγκαινίων τοῦ Ναοῦ μας, τὰ ὁποῖα τελέσθηκαν πρὶν 109 χρόνια, τὸ ἔτος 1895.

Στὴν ὁμιλία του, ὁ π. Βασίλειος μᾶς τόνισε ὅτι ἡ ἐπέτειος τοῦ ἐγκαινιασμοῦ τοῦ Ναοῦ μᾶς ἀναβαπίζει στὴν ἀτμόσφαιρα πού ἔζησαν οἱ πρῶτοι ἐνοριῖτες καὶ μᾶς κάνει νὰ στρέφουμε μὲ εὐγνωμοσύνη τὴ σκέψη μας στοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους πού πρωτοστάτησαν στὴν ἀνέγερση τοῦ Ναοῦ καθὼς καὶ στοὺς ἀειμνήστους ἐφημερίους καὶ συνεργάτες τοῦ Ἑνοριακοῦ Ἔργου, πού τόσο κόπο κατέβαλαν ὥστε ἡ ἐνορία μας νὰ διατηρηθεῖ πνευματικὰ ἀκμαία μέσα σ' ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια.

Ἔτσι, εἶπε, ἡ ἐορτὴ αὕτη δίνει τὴν εὐκαιρία στοὺς ἱερεῖς νὰ προχωροῦν μὲ σύνεση καὶ ὄχι μὲ αἰσθήματα ἀνωτερότητας, σὰν νὰ εἶναι τάχα αὐτοὶ οἱ πρῶτοι πού ἐργάζονται γιὰ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τῆς ἐνορίας τους. Ἡ εὐγνωμοσύνη πού νιώθουμε γιὰ τὸν κόπο ὄλων αὐτῶν, ὀδήγησε στὴν ἀπὸ διετίας καθιέρωση τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς ἐπετείου αὐτῆς, καὶ εἶναι ἐπιβεβλημένο, αὐτὸς ὁ ἐορτασμός νὰ συνεχιστεῖ σὺν διηνεκές καὶ ἀπὸ τὶς ἐπόμενες γενεές.

Σύμφωνα μὲ τὰ λόγια τοῦ π. Βασιλείου, ἡ εὐγνωμοσύνη μας πρὸς τοὺς κεκοιμημένους, δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει πιὸ οὐσιαστικὴ ἔκφραση ἀπὸ τὴν προσευχὴ μας πρὸς τὸ Θεό, νὰ ἀνταποδώσει ἄξια τῶν κόπων πού αὐτοὶ κατέβαλαν. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, τὴν ἡμέρα αὕτη τελεῖται τὸ μνημόσυνο τῶν κεκοιμημένων ἐφημερίων τοῦ Ναοῦ μας, καθὼς καὶ τῶν ἰδρυτῶν, δωρητῶν, εὐεργετῶν καὶ ὄσων ἐργάστηκαν σὲ αὐτόν. Ὡς πρὸς τοὺς ζῶντας, εἶπε ὁ π. Βασίλειος, ἡ εὐχαριστία μας ἐκφράζεται καὶ μὲ πνευματικὸ, ἀλλὰ καὶ μὲ ὑλικὸ τρόπο.

Φέτος, λοιπόν, ἀμέσως μετὰ τὸ μνημόσυνο, ἀκολούθησε γιὰ πρώτη φορά, μιὰ τιμητικὴ ἐπιβράβευση τῶν συνεργατῶν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ μας, δηλαδὴ τοῦ πρωτοψάλτου κ. Παναγιώτη Μαρούλη καὶ τῶν ἐπιτρόπων, κ.κ. Ἡλία Κανέλλου, Σταύρου Σκοῦρα, Κύρου Πασχάλη καὶ Παναγιώτη Παπαδοπούλου.

Πρῶτος κλήθηκε ὁ Ἱεροψάλτης μας κ. Π. Μαρούλης, σὺν τῷ πρόσωπο τοῦ ὁποίου -σύμφωνα μὲ τὰ λόγια τοῦ π. Βασιλείου- τιμᾶται καὶ ὁ εὐσεβὴς λαός, τοῦ ὁποίου οἱ Ἱεροψάλτες εἶναι ἐκπρόσωποι. Ἀφοῦ πληροφορηθήκαμε μάλιστα καὶ γιὰ τὴν ἀγαθὴ συγκυρία τῆς συμπληρώσεως 33 χρόνων διακονίας του σὺν ἀναλόγιο τοῦ Ναοῦ μας -ὅσα ἦταν καὶ τὰ χρόνια πού ἔμεινε ὁ Χριστὸς στὴ γῆ- στὴ συνέχεια δόθηκε σὺν κ. Μαρούλη, ὡς ἔκφραση εὐχαριστίας

δών μας, μιὰ τιμητική Περγαμνή καὶ μιὰ ἀσημένια μικρογραφία ἀρχαιοελληνικῆς τριήρους. Ἡ τριήρης μὲ τὸν διπλὸ συμβολισμό της δὲν θὰ μπορούσε νὰ ἔχει καλύτερο ἀποδέκτη ἀπὸ τὸν Ἱεροψάλτη μας, δεδομένου ὅτι τὸ πλοῖο συμβολίζει τὴν Ἐκκλησία, πού εἶναι «ἡ νοπη ναῦς», ἀλλὰ κι ὁ τιμώμενος εἶναι νησιώτης -κατάγεται ἀπὸ τὴν Κύθνο- καὶ εἶναι γνωστὴ ἡ ἀγάπη πού ἔχει γιὰ τὸ νησί του.

Κατόπιν ἦρθε ἡ σειρά τῶν ἐπιτρόπων, οἱ ὁποῖοι στεκόνταν ἐμφανῶς συγκινημένοι. Ὁ π. Βασίλειος «ὁμολόγησε» ὅτι γιὰ πρώτη καὶ μοναδική φορά προχώρησε σὲ μιὰ ἀπόφαση, χωρὶς τὴν προηγούμενη ἐνημέρωση καὶ συγκατάθεση τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου. Ὁ λόγος πού τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο δὲν ἐνημερώθηκε, ἦταν ὅτι οἱ ἐπίτροποι δὲν θὰ δέχονταν ποτέ νὰ συγκατατεθοῦν στὸ νὰ τιμηθοῦν οἱ ἴδιοι. Κατόπιν ἀναφέρθηκε εὐγνωμόνως πρὸς τὸ πρόσωπο τοῦ προηγουμένου προϋσταμένου π. Νικολάου Φίλια, ἐπισημαίνοντας ὅτι χρεωστεῖ εὐγνωμοσύνη πρὸς αὐτὸν γιὰ τὴν ἐπιλογή τῶν συγκεκριμένων ἐπιτρόπων, τοὺς ὁποίους καὶ ὁ ἴδιος διατήρησε στὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο, ἔχοντάς τους πολυτίμους συνεργάτες στὸ βαρὺ ἔργο τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ Ἱ. Ναοῦ. Ἀναφέρθηκε ἀκόμη σὴν πολυετῆ (ἀπὸ 7 ἕως 24 χρόνια) καὶ πολὺπλευρῆ προσφορά τους σὴν ἐνοριακὴ διακονία. Ὅπως χαρακτηριστικὰ μᾶς εἶπε, τοὺς διακρίνει μιὰ σπάνια ἐργατικότητα, καθὼς καὶ μιὰ διάθεση καὶ ζωντάνια πού λείπει ἀκόμα καὶ ἀπὸ νέους ἀνθρώπους. Ὁ ζῆλος τους εἶναι τόσο μεγάλος ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπλότητά

τους ὥστε ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια δὲν περιορίστηκαν στὰ καθήκοντα τοῦ ἐπιτρόπου, ἀλλὰ δὲν ἦταν λίγες οἱ φορές ποὺ ἄσκησαν καὶ χρέη καθαριστῶν ἢ νεωκόρων.

Τὰ δῶρα τους ἦταν μιὰ Περγαμνὴ Τιμῆς καὶ μιὰ ἠλεκτρικὴ ἀσημένια φωτιστικὴ λυχνία, ἡ ὁποία, ὅπως μᾶς εἶπε ὁ π. Βασίλειος, συμβολίζει τὸ Φῶς τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖο

ὅλοι μας εὐχόμαστε νὰ τοὺς καθοδηγεῖ πάντα.

Φεύγοντας, ὅλο τὸ ἐκκλησίασμα, αἰσθάνθηκε ὅτι τὸ νὰ θυμόμαστε τὴν προσφορὰ ὄλων, ὅσοι ἔφυγαν, καὶ ὄλων, ὅσοι ζοῦν, καὶ διακονοῦν τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, δίνει πρῶτα σὲ μᾶς χαρὰ, καὶ μᾶς ξυπνάει, παρακινῶντας μας νὰ τοὺς μιμηθοῦμε.

Βαρβάρα Καρζῆ

ΟΙ ΤΙΜΗΘΕΝΤΕΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΝ

Ερμῆς εὐχαριστίες θὰ θέλαμε νὰ ἐκφράσουμε στὸν Πρόεδρο τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου π. Βασίλειο Βολουδάκη, γιὰ τὴν τιμὴ ποὺ ἔκανε σὲ ὅλους ἐμᾶς καὶ γιὰ τὴν προσφορὰ τῶν συμβολικῶν δώρων, ποὺ γιὰ ἐμᾶς ἔχουν μεγάλη πνευματικὴ ἀξία.

Εὐχόμαστε καὶ παρακαλοῦμε τὸ Θεὸ καὶ τοὺς Ἁγίους μας νὰ δώσουν ὑγεία καὶ φῶτιση στὸν Πρόεδρό μας π. Βασίλειο, ἀλλὰ καὶ σὲ ὅλους τοὺς ἐνορίτες μας. Νὰ προσεύχωνται νὰ τελειώσουν γρήγορα τὰ ἔργα τοῦ Ναοῦ μας καὶ νὰ ξαναγίνῃ καινούριος, ὅπως ἦταν στὰ ἐγκαίνια τοῦ 1895, γιὰ νὰ αἰσθανθοῦμε ὅλοι μας τὴ μεγάλη αὐτὴ χαρὰ.

Νὰ συνεχίζονται οἱ δεήσεις μας στὸν ὕψιστο Θεό, στὴν Παναγία μας καὶ στὸν Ἅγιο Νικόλαο καὶ νὰ σώζονται οἱ χιλιάδες ψυχές ποὺ διαβαίνουν τὶς πύλες τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ μας.

Μὲ εὐγνωμοσύνη καὶ εὐχαριστίες
Οἱ Ἐπίτροποι
Ἡλίας Κανέλλος - Σταῦρος Σκούρας
Κῦρος Πασχάλης - Παναγ. Παπαδόπουλος

ΥΪΚΑ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΣΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΝ

Ἐνῶ εὐρίσκετο τὸ περιοδικό μας ἐπὶ τοῦ πιστηρίου συνέβησαν ἐξελίξεις στὸ Ἐκκλησιαστικὸ θέμα τῶν σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως μὲ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ χρόνος δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ γράψουμε περισσότερα. Ἀρκοῦμεθα πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἐκφράσουμε μὲ πολὺ σεβασμὸ τὰ υἱικά μας συγχαρητήρια πρὸς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλον γιὰ τὴν γενναία καὶ ἄκρως ἐκκλησιαστικὴ Ἀπόφασί του νὰ συγκαλέσῃ τὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ προβῆ σὲ ἐκλογές Μητροπολιτῶν στὶς χρεούμενες Μητροπόλεις Παλαιᾶς Ἑλλάδος καὶ «Νέων Χωρῶν».

Ἡ ὑπομονὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος ἔχει πρὸ πολλοῦ ἐξαντληθεῖ μὲ τὴν πρωτοφανῆ ἀδιαλλαξία τοῦ Φαναρίου καὶ λαμβανομένου ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Κων/πόλεως ὑπερέβη κάθε προηγούμενο μὲ τὴν ἀπειλή τιμωρίας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πάσης Ἑλλάδος, ἡ Ἀπόφαση καὶ ἡ Πράξι τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου μας ἔχει ἱστορικὴ, ἐκκλησιαστικὴ ἀλλὰ καὶ ἐθνικὴ σημασία, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα θὰ γίνουν καταφανῆ ἐν καιρῶ.

π. Β.Θ.Β.

ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΕΣ ΤΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΜΑΣ ΕΡΓΟΥ

Ἐκφράζουμε τὴν εὐγνωμοσύνη μας πρὸς τὸν Πανάγαθο Θεὸ καὶ τὸν γνήσιο θεράποντά Του Ἅγιο Νικόλαο, ποὺ δὲν μᾶς ἀφίνουν μόνους στὰ ἔργα ἀνακαινίσεως τοῦ Ναοῦ μας καὶ στὰ ἔργα τῆς Φιλανθρωπίας, ἀλλὰ μᾶς στέλνουν ἀρωγούς καὶ συμπαραστάτες, πιστοὺς χριστιανούς.

Αἰσθανόμαστε τὴν ἀνάγκη νὰ μνημονεύσουμε ἰδιαιτέρως τὸ ζεῦγος τῶν μεγάλων εὐεργετῶν κ. Κ. & Σ. Κ... (θέλουν νὰ διατηρήσουν τὴν ἀνωνυμία τους), ὅπως ἐπίσης, τὴν οἰκογένεια Δημ. Πρεβεζάνου γιὰ τὴν δωρεὰ 200 τετρ. μέτρων σανίδων γιὰ τὴν ἐπίστρωση τῶν ἄνω ὀρόφων τοῦ ἱκρίώματος, τὴν ἀδελφότητα Θεολόγων «Ο ΣΩΤΗΡ» καὶ τὴν ἀδελφότητα «ΟΙΚΟΔΟΜΗ» καὶ τὸν σύλλογο Συμπαραστάσεως Κρατουμένων «Ο ΟΝΗΣΙΜΟΣ» γιὰ τὶς ἐπαναλαμβανόμενες δωρεές τους.

Στὸν τομέα τῆς Φιλανθρωπίας μνημονεύουμε τὸ Ζαχαροπλαστεῖο «Αφοι ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΙ» γιὰ τὴν προσφορὰ 70 Πασχαλινῶν τσουρεκιῶν.

Εὐχόμαστε ὁ μισθαποδότης Κύριος νὰ ἀνταποδώσῃ στὶς οἰκογένειες τους πολλαπλάσια τὴν εὐλογία του.

ΕΝΟΡΙΑΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

* Τὸ Σάββατο 1 Μαΐου, 9⁰⁰ τὸ βράδυ ἕως τὶς 1⁰⁰ τὸ πρωῖ θὰ τελεσθῆ ἱερὰ Ἀγρυπνία γιὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις Ρουμάνους Ὁρθοδόξους.

* Δεύτερη Θ. Λειτουργία θὰ τελεσθῆ στὸ παρεκκλήσιό μας τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου τὶς Κυριακὲς 9, 16, καὶ 23 Μαΐου.

* Στὶς 30 Μαΐου, θὰ τελεσθῆ Β' Θ. Λειτουργία γιὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις Ρουμάνους Ὁρθοδόξους.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ὅποιος μαθητὴς ἢ μαθήτρια (ἀπὸ 10 ἐτῶν καὶ ἄνω) θὰ ἤθελε νὰ συμμετάσχει στὸ πρωτάθλημα Ping-Pong ποὺ ὀργανώνει τὸ Γραφεῖο Νεότητος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν μπορεῖ νὰ δηλώσει τὴν συμμετοχή του στὸν π. Πασχάλη Γρίβα μέχρι καὶ τὸ Σάββατο 8 Μαΐου.

Η ΕΝΟΡΙΑ ΩΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ

Ομιλίες μὲ σκοπὸ νὰ βοηθηθοῦμε στὴν πνευματικὴ μας ζωὴ γίνονται στὴν ἐνορία μας:

* Κάθε ΚΥΡΙΑΚΗ πρωῖ, μετὰ τὴν Θ. Λειτουργία, ἀπὸ τὶς 11³⁰ ἕως τὶς 1³⁰ τὸ μεσημέρι, στὴν Πνευματικὴ μας Ἐστία (ὁδὸς Μαυρομικάλῃ 96), μὲ θέμα «Ψυχικὴ ἰσορροπία καὶ πνευματικὴ ζωή».

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θέματος γίνεται διάλογος μὲ τοὺς ἀκροατές.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ὁμιλίας παρατίθεται δωρεὰν ἓνα μικρὸ πρόγευμα πρὸς ἀναψυχὴν τῶν προσερχομένων εὐθὺς μετὰ τὴ Θ. Λειτουργία.

* Κάθε ΤΡΙΤΗ (Μαυρομικάλῃ 96): 6.⁰⁰ - 7.⁰⁰ μ.μ. ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ, μὲ θέμα «Τὸ βιβλίον τῆς ΕΣΘΗΡ χειραγώγησι στὸν κόσμον

τῆς ψυχῆς». Ἡ ἀνάπτυξη γίνεται παράλληλα μὲ συζήτηση.

7.⁰⁰ - 8.⁰⁰ μ.μ. (Στὸν ἴδιο χῶρο) ΣΧΟΛΗ ΓΟΝΕΩΝ. Εἴσοδος ἐλευθέρως.

Ἐπεύθυνος Συνάξεων: π. Βασίλειος Βολουδάκης.

* Κάθε ΤΕΤΑΡΤΗ ἀπόγευμα, στὸ Παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγ. Νεκταρίου μετὰ τὸν Ἑσπερινὸ καὶ τὴν Παράκληση οἱ ὁμιλίες ἔχουν γενικὸ θέμα: «Μελετῶντας τὶς ὁδηγίες τῆς Ἁγίας Γραφῆς».

Ἐπεύθυνος-Συντονιστής: π. Φίλιππος Μίαρης.

ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΕΥΛΟΓΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ Ι. Ν. ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ (Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν) Ἀσκληπιοῦ 38 - Ἀθήνα- Τ.Κ. 106 80
Τηλεφῶνο: 2103612449 - Fax: 2103627037

www.AgiosNikolaosAskliou.gr

Ἐπεύθυνος Συντάξεως:

π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης

ΔΑΠΑΝΗ : ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΥΠΑΚΟΗ"
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ